

I. INTERREGNUM

Realizacija proračunskih prihoda po osnovi privatizacije PBZ, povećana razina plaća u javnom sektoru, povećani troškovi servisiranja javnog duga, niža razina kratkoročnog zaduženja Proračuna kod centralne banke, porast cijena naftnih derivata, gubitak tri radna dana zbog održavanja izbora, a sve to u interregnumu promjene političke vlasti, elementi su koji uzrokuju povećane oscilacije u financijskom, monetarnom i realnom sektoru nacionalne ekonomije na početku 2000. godine.

One nisu neočekivane, niti su toliko intenzivne da bi znatnije utjecale na dugoročnije tendencije i odnose u privrednim kretanjima, ali su indikativne s aspekta osjetljivosti ukupne ekonomske situacije na parcijalne impulse i ograničenja, ukazujući na odsustvo "amortizera" u okvirima ključnih mehanizama i modaliteta odvijanja ekonomske aktivnosti koji bi u kontinuitetu održavali unutarnju ekonomsku stabilnost u granicama tolerancije. Bez toga pak, i sama ekonomska politika poprima "go-stop" obilježja, što bitno otežava uspostavljanje njezine sadržajne i, posebno, vremenske konzistentnosti.

Nadovezujući se na kretanja u četvrtom tromjesečju 1999. godine, koja su bila pod dominantnim utjecajem prihoda ostvarenih privatizacijom dijela Telekoma, najveće oscilacije su i na početku 2000. godine prisutne u sferi prihoda i rashoda Državnog proračuna, koje se zatim odražavaju na devizna i monetarna kretanja.

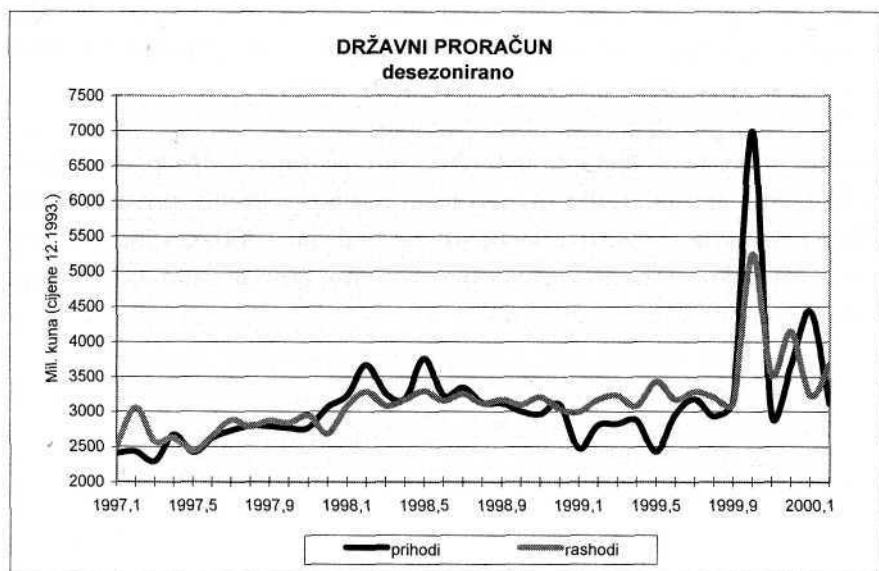
POKAZATELJI PRIVREDNIH KRETANJA

- Indeksi realne razine

	<u>1997.</u> 1996.	<u>1998.</u> 1997.	<u>1999.</u> 1997.	<u>1-2.00.</u> 1-2.99.
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA	106.8	103.7	98.6	103.5
- rudarstvo	99.7	97.6	101.9	116.9
- prerađivačka ind.	103.9	103.2	97.1	103.7
- el. energija, plin, voda	124.2	108.7	107.0	100.1
TURIZAM (noćenja)	141.3	103.2	84,9	101.1**
IZVOZ ROBA	96.2	108,9	94.2	...
UVOZ ROBA	117.1	92.1	92.8	...
MASA NETO PLAĆA	112.3	105.3	102.9*	...
NETO NOVČANI PRIM. PRIV.	113.7	94.0	96.7*	...
PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČ.	104.2	122.4	101.1	141.6
PROMET U TRG. NA MALO	114.9	99.6	95.2	104.3**
PRIMARNI NOVAC	120.0	101.9	94.2	95.5
NOVČANA MASA	123.0	101.8	95.5	95.5
UKUPNA LIKVIDNA SREDSTVA	139.1	114.5	97.9	93.9
CIJENE PROIZVOĐ. U IND.	102.3	98.8	102.6	107.7
CIJENE NA MALO	103.6	105.7	104.2	104.6
TEČAJ - DEM	95.0	96.5	102.6	98.4
- USD	109.9	97.4	108.1	112.9

* siječanj-studeni

** siječanj

Ukupni prihodi Državnog proračuna iznosili su tako u prva dva mjeseca 2000. godine 7.7 mlrd. kuna, što je za 48.7% nominalno ili za 41.6% realno više nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. Rezultat je to realizacije kapitalnih prihoda (2.1 mlrd. kuna) koji su alimentirali 28.5% ukupnih proračunskih prihoda, dok su porezni prihodi realno veći od prošlogodišnjih za 5.5% - determinirani porastom dohodaka i potrošnje krajem 1999. godine temeljem koje su prenijete porezne obveze u siječanj 2000. godine. Istodobno, ukupni rashodi iznosili su 7.3 mlrd. kuna (realni međugodišnji rast za 10.7%), od čega 1.2 mlrd. kuna predstavljaju neto otplate glavnice i kamata na javni dug (za 79.9% realno više nego u prva dva mjeseca 1999. godine), dok su tekući rashodi Državnog proračuna (bez kamata) od 5.7 mlrd. kuna realno veći od prošlogodišnjih za 8.5%. U tome su transferi sredstava fondovima realno povećani za 34.9%, isplate plaća za 10.0%, a izdaci za robe i usluge realno su smanjeni za 8.6%. Usporedo s time, smanjeni su kapitalni rashodi za oko 40%.

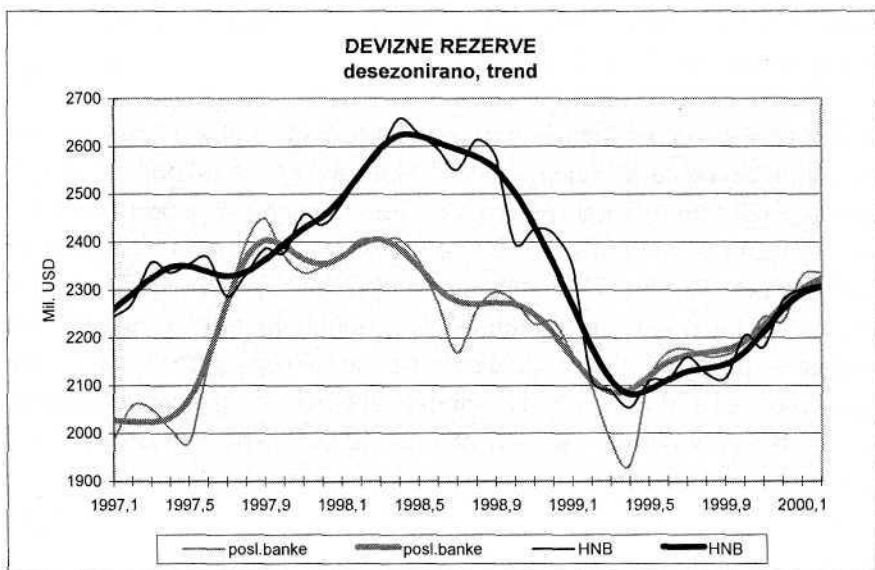
U takvim uvjetima, ostvaren je u razdoblju siječanj-veljača ukupni suficit Državnog proračuna od 439 mil. kuna (nasuprot deficitu iz istog razdoblja 1999. godine od 1091 mil. kuna), ali je u okviru toga povećan deficit u sferi tekućih prihoda i rashoda sa prošlogodišnjih 447 mil. kuna na 727 mil. kuna, dok je - isključe li se rashodi za kamate - saldo ostalih tekućih prihoda i rashoda pogoršan s prošlogodišnjeg suficita od 92 mil. kuna na ovogodišnji deficit od 79 mil. kuna, ukazujući (pri povećanim troškovima servisiranja javnog duga) na povećani disparitet između dostignute razine tekuće budžetske potrošnje i aktualnog poreznog kapaciteta nacionalne ekonomije.

**OSTVARENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA
u razdoblju siječanj - veljača**

	Mil. kuna		Struktura		Indeksi
	1999.	2000.	1999.	2000.	2000/99
UKUPNI PRIHODI	5180.2	7700.7	82.60	106.05	148.7
1. Porezni prihodi	4962.5	5476.6	79.13	75.42	110.4
- na dohodak i dobit	951.4	1068.5	15.17	14.71	112.3
- na potrošnju	3427.2	3819.3	54.65	52.60	111.4
- na međunarod. trgovinu	481.9	491.7	7.68	6.77	102.0
- ostali	102.0	97.1	1.63	1.34	95.2
2. Neporezni prihodi	161.6	156.3	2.58	2.15	96.7
3. Prihodi od kapitala	56.0	2067.8	0.89	28.48	3692.5
UKUPNI RASHODI	6271.2	7261.6	100.00	100.00	115.8
1. Tekući rashodi	5570.6	6360.2	88.83	87.59	114.2
2. Kapitalni rashodi	624.4	393.4	9.96	5.42	63.0
3. Posudbe - otplate	76.2	508.0	1.22	7.00	666.7
SALDO (P-R)	-1091.1	439.1	-17.40	6.05	-40.2
1. Strano financiranje	53.9	-336.3	0.86	-4.63	-623.9
2. Domaće financiranje	1037.1	-102.7	16.54	-1.41	-9.9

Neto devizni priljev po osnovi kapitalnih transakcija Državnog proračuna, omogućio je krajem 1999. i na početku 2000. godine i učvršćivanje tendencije ponovnog rasta raspoloživih deviznih sredstava u bankarskom sustavu. Nakon njihovog pada tijekom drugog polugodišta 1998. i prva četiri mjeseca 1999, za ukupno oko 1 mlrd. USD (na razinu od 3.7 mlrd. USD), od tada one postupno rastu po trendnoj stopi od 1.0% mjesečno, tako da je njihova razina krajem veljače 2000. godine (4470 mil. USD) za 10.1% viša nego krajem istog mjeseca prethodne godine, a u razdoblju siječanj-veljača za 6.4% prosječno viša od prošlogodišnje. U okviru toga, neto devizne rezerve centralne banke veće su u veljači za 9.3% (u razdoblju siječanj-veljača prosječno veće za 3.4%), a devizna sredstva u poslovnim bankama za 11.0% (u prosjeku za 9.5%) od prošlogodišnjih, odražavajući poboljšanje devizne likvidnosti pred nadolazeće povećane obveze s osnova servisiranja inozemnog duga. Pri tome treba imati na umu i aprecijaciju tečaja USD u odnosu na europske valute koja je u proteklih 12 mjeseci iznosila oko 14%, tako da je

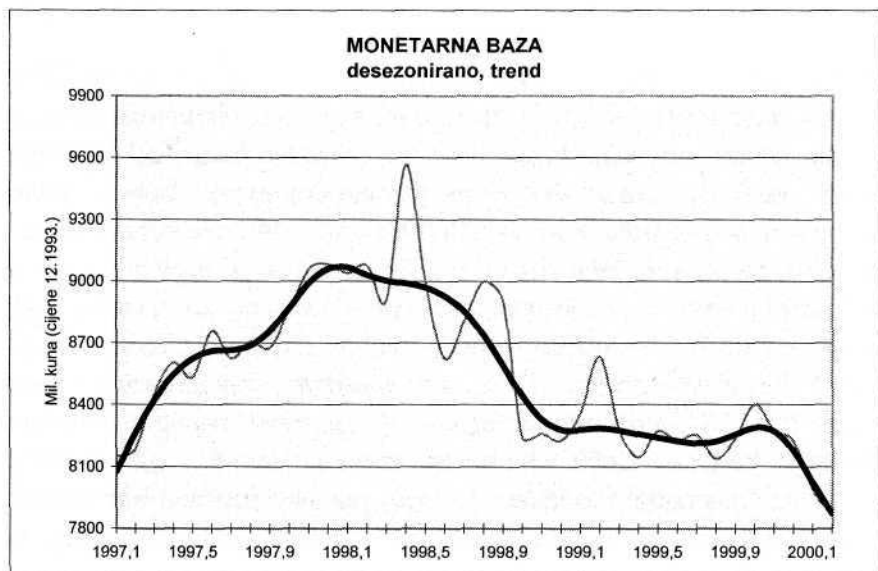
efektivna razina ukupno raspoloživih deviznih sredstava u bankarskom sustavu viša u veljači ove u odnosu na veljaču prošle godine za 25.3% (porast sa 7.2 na 9.0 mlrd. DEM), a deviznih rezervi centralne banke za 24.3% (porast sa 3.6 na 4.4 mlrd. DEM).

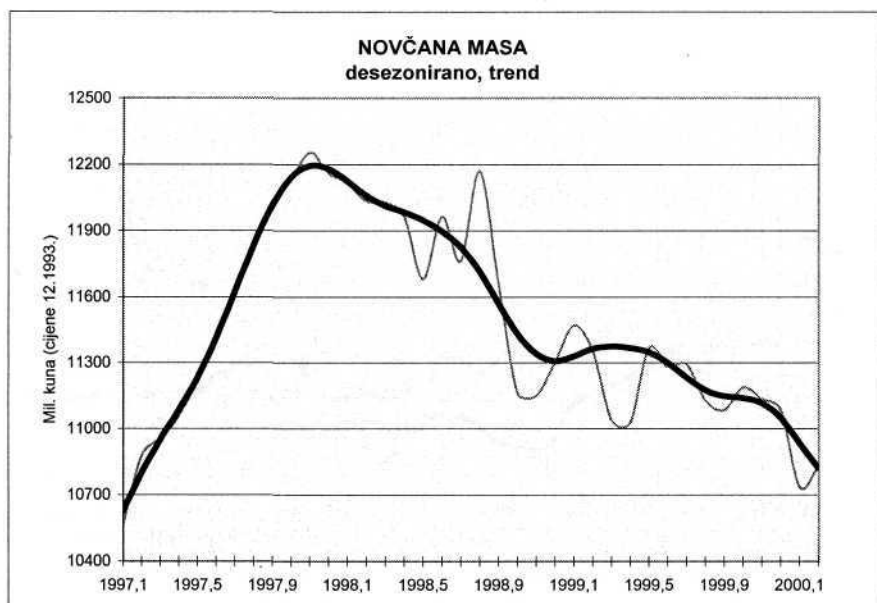

Takvo kretanje deviznih rezervi održavalo je u drugoj polovini 1999. godine stabilnom i realnu količinu primarnog novca. Međutim, povratom kratkoročnog zaduženja Proračuna kod centralne banke od 1058 mil. kuna u prosincu, a zatim njegovom znatno manjom potrebom za novim sezonskim zaduživanjem u veljači 2000. godine (442 mil. kuna) nego što je to bilo na početku 1999. godine (1761 mil. kuna), desezonirana razina primarnog novca realno je smanjena u prva dva ovogodišnja mjeseca za 4.5% i za 3.6% je realno manja nego godinu dana ranije. To se odrazilo i na kretanje novčane mase čija je realna desezonirana razina krajem veljače za 2.3% niža nego u prosincu, što je - u uvjetima povećane sklonosti banaka k dobrovoljnoj sterilizaciji novca u funkciji smanjenja rizičnosti plasmana i održavanja dostatne likvidnosti - intenziviralo ponovnu tendenciju realnog smanjivanja novčane mase koja traje od

svibnja prošle godine po prosječnoj stopi od 0.4% mjesečno. Time je novčana masa u veljači 2000. godine realno vraćena na nisku razinu s početka 1999. godine - koja je tada dominantno bila rezultat intenzivnih intervencija centralne banke na deviznom tržištu radi održanja eksterne likvidnosti i stabilizacije nominalnog tečaja - dok je prosječna realna razina tog monetarnog agregata u prva dva mjeseca ove u odnosu na isto razdoblje prošle godine niža za 4.5%

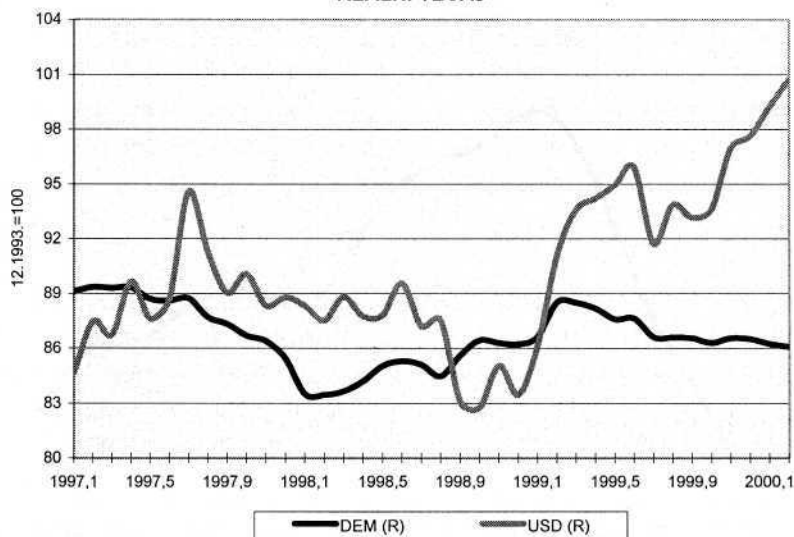
U kontekstu navedenih kretanja raspoloživih deviznih sredstava i osnovnih agregata domaćeg novca, uspostavljaju se na početku 2000. godine i relativni odnosi u kretanju njihovih cijena. Nakon nominalne deprecijacije tečaja kune u odnosu na DEM tijekom 1999. godine za 5.0% i za dodatnih 0.7% u siječnju i veljači ove godine, što je dijelom rezultat djelovanja i psiholoških faktora, nominalni tečaj kune prelazi u stagnaciju na razini koja je u prva dva ovogodišnja mjeseca realno viša u odnosu na DEM za 1.6%, a u odnosu na USD - zbog njegovog jačanja na svjetskim burzama - realno niža za 12.9% nego u istom razoblju prošle godine.

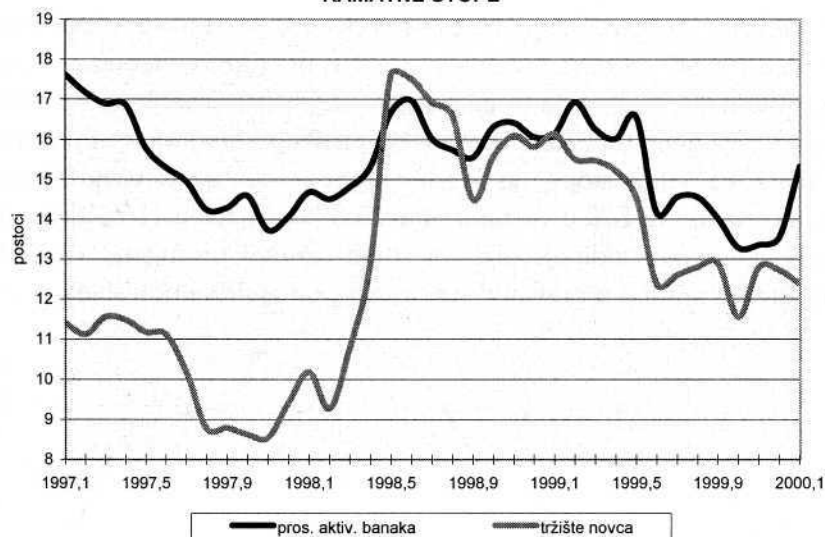

Istodobno, kamatne stope na tržištu novca koje su tijekom studenog i prosinca 1999. godine povećane sa 11.6 na 12.8%, stabilizirale su se početkom ove godine na razini od oko 12.5% (što je ipak za 3 postotna poena niže nego u prvom tromjesečju prošle godine), dok su prosječne aktivne kamatne stope na kredite ugovorene bez devizne klauzule povećane sa 13.5% u prosincu na 15.3% u siječnju (16.1% u istom mjesecu prošle godine), dijelom i kao rezultat promjena u strukturi odobrenih kredita u pravcu financiranja potrošnje stanoništva.

REALNI TEČAJ

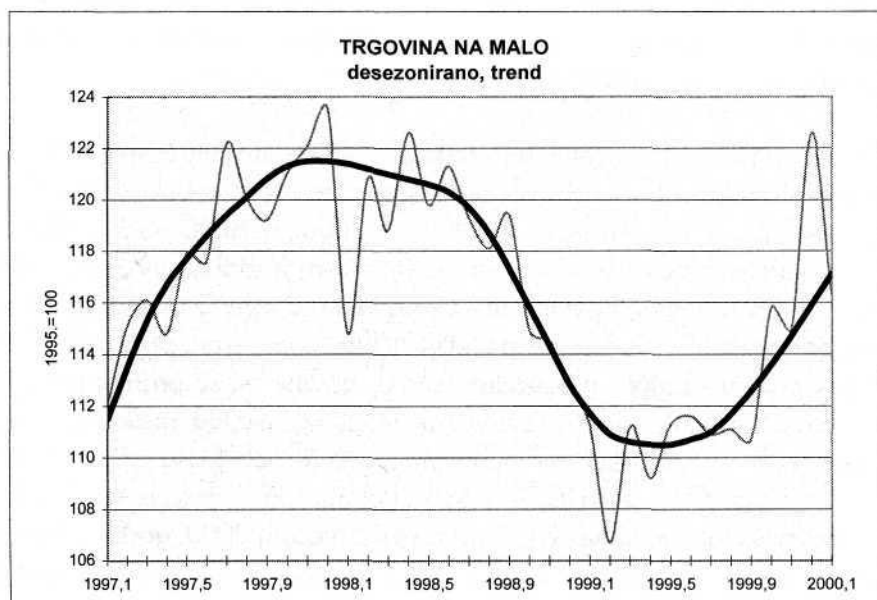
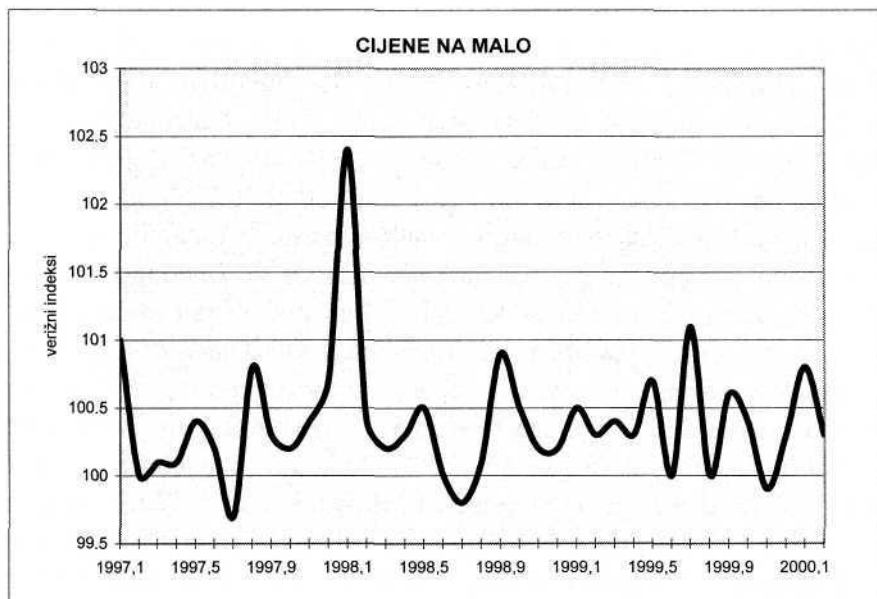
KAMATNE STOPE

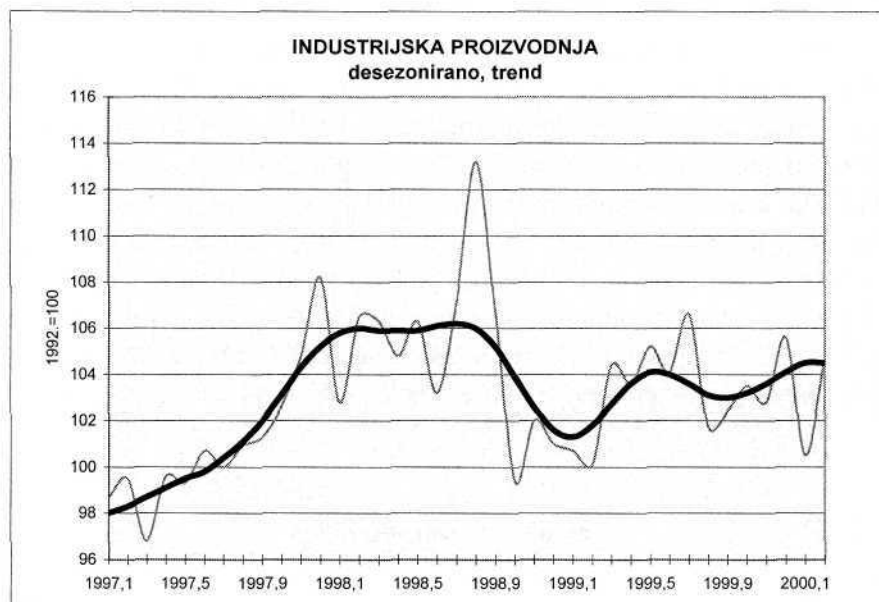
Aprecijacija tečaja USD i porast cijena nafte na svjetskom tržištu dijelom su se odrazili u prva dva mjeseca ove godine i na proizvođačke cijene u domaćoj naftnoj industriji. Cijene sirove nafte povećane su u tom razdoblju za 15.4%, a cijene naftnih derivata za 18.6%, tako da je krajem veljače razina cijena tih proizvoda bila za 99.7% kod nafte i za 23.8% kod derivata viša nego u veljači prošle godine. Pored toga, povećane su cijene i u proizvodnji metala za 10.3% (međugodišnji rast 12.4%), tako da su proizvođačke cijene u industriji ukupno veće u veljači ove u odnosu na prosinac prošle godine za 2.7% i za 7.7% veće nego godinu dana ranije. Siječanski rast cijena energenata odrazio se i na rast cijena na malo za 0.8%, da bi se u veljači dinamika rasta tih cijena ponovno spustila na "uobičajenih" 0.3% (u kojim su uvjetima one veće u veljači ove u odnosu na isti mjesec prošle godine za 4.6%), budući da zbog ukupnih odnosa na domaćem tržištu i stupnja uvozne konkurencije porast cijena energenata uglavnom tada nije prenijet na cijene finalnih proizvoda. Međutim, novo poskupljenje derivata u mjesecu ožujku teško da može neizazvati i odgovarajuće multiplikativne efekte. Posebno, u kontekstu povećanim proračunskim rashodima i realokacijom kredita prethodno realno povećane domaće agregatne potražnje.

U (privremenom) nedostatku podataka o novčanim primicima privrede od realizacije roba i usluga, masi neto plaća te o robnoj razmjeni s inozemstvom na prijelazu iz 1999. u 2000. godinu, kao indikator povećane potražnje na domaćem tržištu u tom razdoblju može poslužiti kretanje prometa u trgovini na malo. Nakon njezinog realnog pada u drugoj polovini 1998. i na početku 1999. godine po stopi od 0.7% mjesečno, u drugom polugodištu prošle godine taj se promet počinje ponovno intenzivirati po identičnoj stopi mjesečnog rasta, da bi u prosincu dostigao sezonski razinu za 3.8% realno višu od prosječne u 1998. godini i za 10.3% višu nego u istom mjesecu te godine. Tendencija takvog kretanja prenijeta je i u siječanj 2000. godine, kad je realni promet u trgovini na malo za 4.3% veći nego u siječnju prošle godine i za 3.6% sezonski veći od prošlogodišnjeg prosjeka.

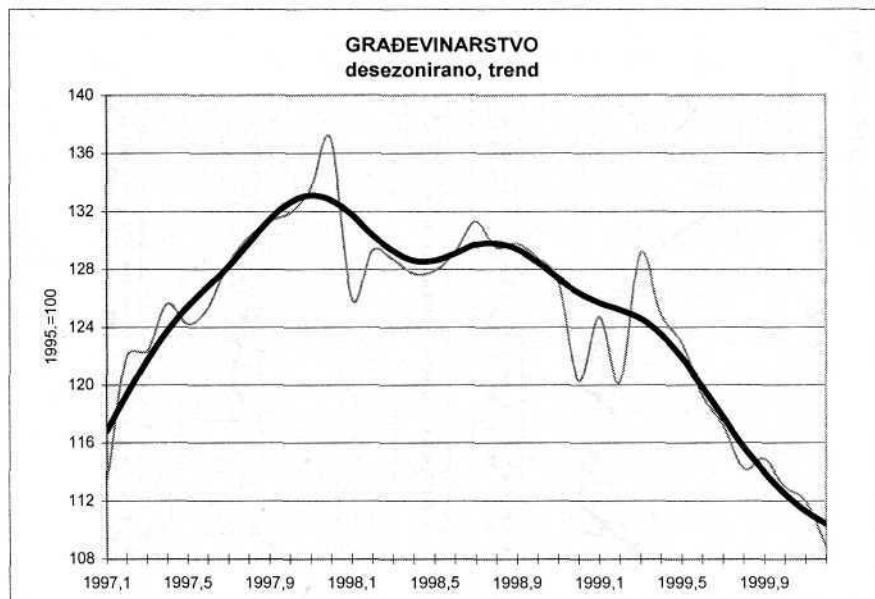
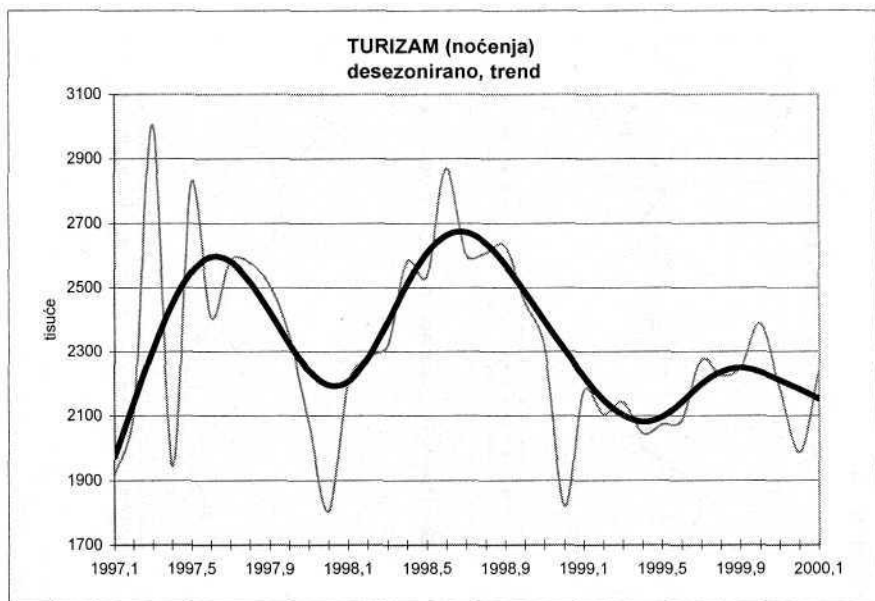

Usporedo s time, smanjuju se i zalihe gotovih proizvoda u industriji po stopi od 0.4% mjesečno i njihova je razina u siječnju 2000. godine za 5.8% niža nego na početku prethodne godine i za 3.8% desezonirano niža od prosječne u toj godini. To još nije dostatno da pruži snažniji globalni impuls kretanju industrijske proizvodnje, čija je desezonirana razina u siječnju i veljači (uz značajne tekuće i međugodišnje oscilacije indeksa uzrokovane različitim kalendarskim komponentama i depresiranošću baznih veličina s početka 1999. godine) još uvijek za 0.8% niža od prošlogodišnjeg prosjeka, ali ipak ta proizvodnja počinje poprimati laganu tendenciju ponovnog rasta po stopi od 0.3% mjesečno.

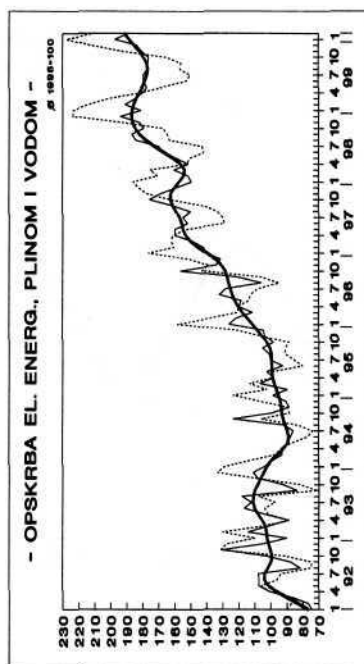
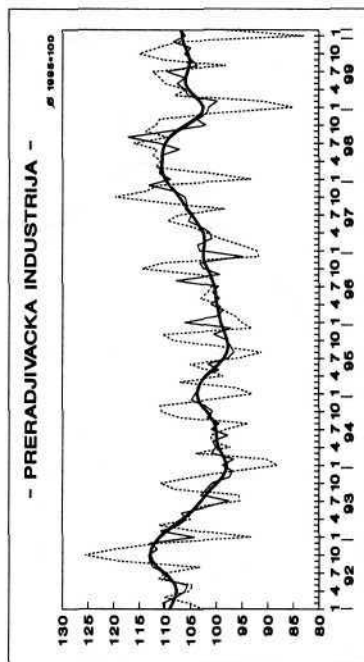
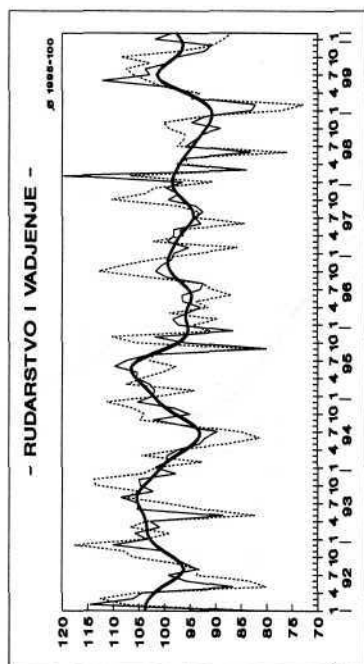
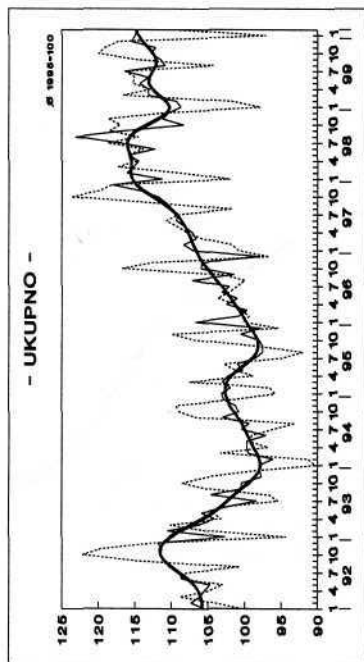

Naznaku povoljnijih kretanja na početku ove godine predstavlja i povećanje broj noćenja inozemnih turista tijekom siječnja za 13.4% (iako je zbog smanjenog broja domaćih noćenja za 5.0%, ukupan broj turističkih noćenja u tom mjesecu samo za 1.1% veći nego prethodne godine), dok - suprotno tome - posljednji raspoloživi podatak o građevinskoj aktivnosti u prosincu 1999. godine ukazuje na nastavak tendencije realnog pada te aktivnosti (mjerene efektivnim satima rada) po stopi od 1.1% mjesečno. Tako je, suočena s brojnim problemima i u sferi izgradnje cestovne infrastrukture i u sferi stanogradnje, građevinska aktivnost niža krajem 1999. godine za 10.2% nego što je bila krajem 1998. godine (u cijeloj prošloj godini je u odnosu na prethodnu godinu smajena za 7.3%), a smanjenje kapitalnih rashoda Državnog proračuna na početku 2000. godine upućuje na daljnji nastavak takvih tendencija.

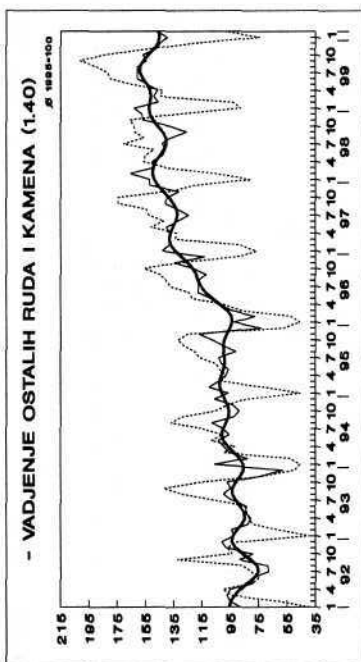
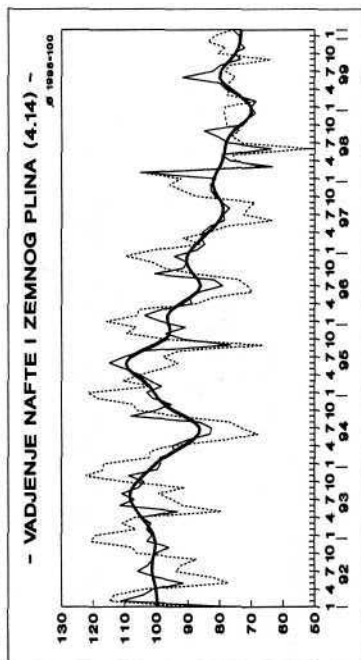
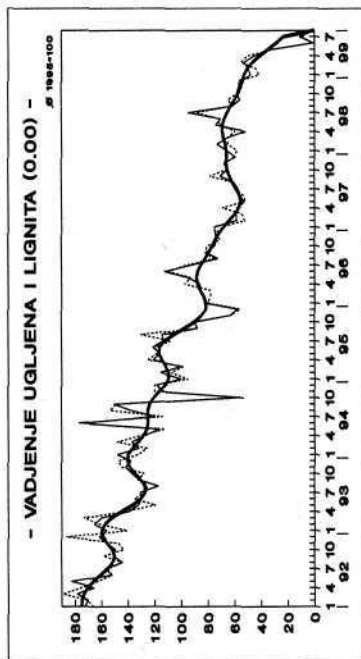

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

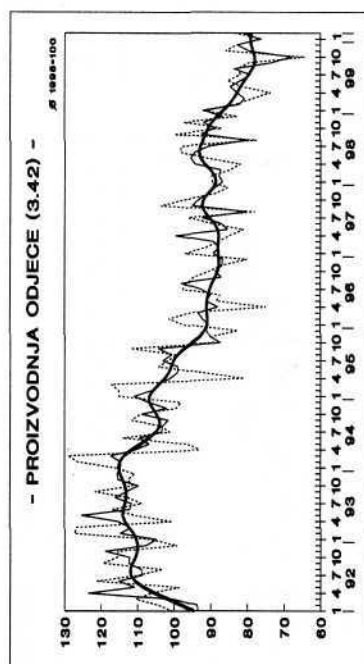
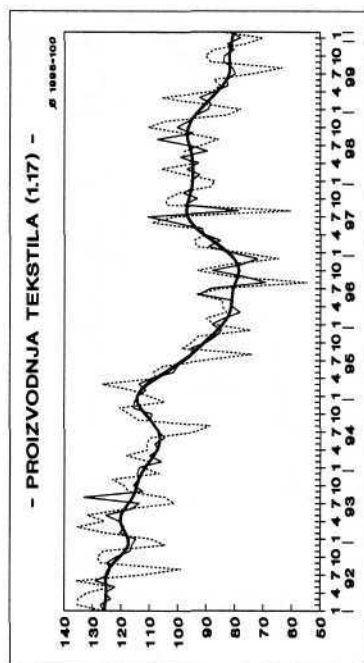
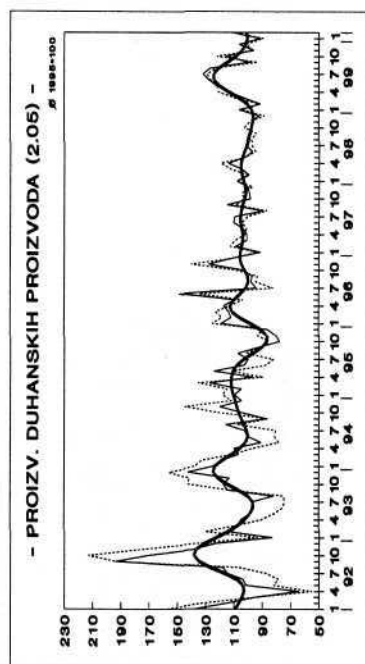
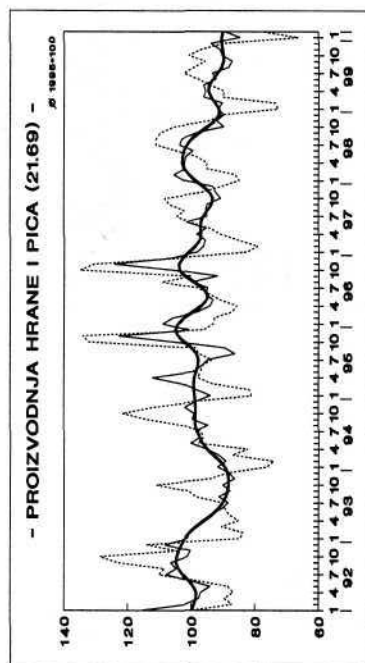
..... ORIGINALNI PODACI   ——— DESEZONIRANO   ——— TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

..... ORIGINALNI PODACI   — DESEZONIRANO   — TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

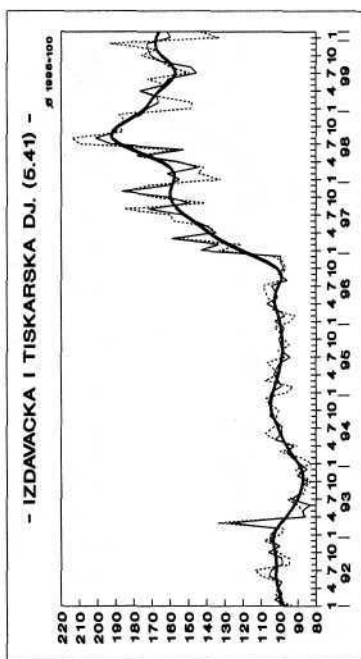
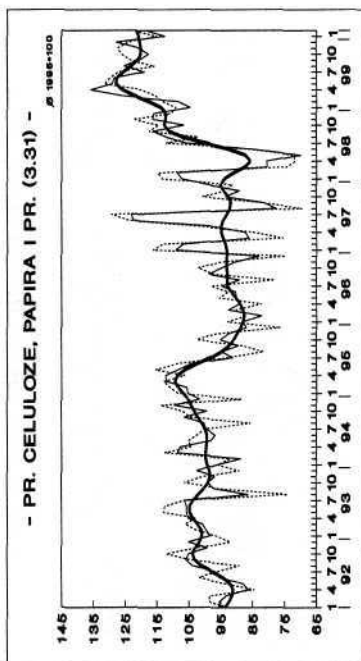
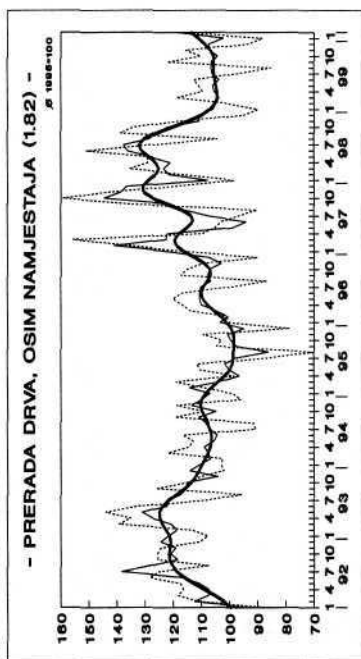
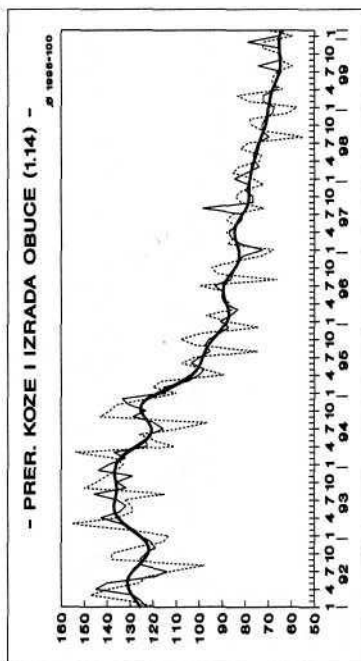
..... ORIGINALNI PODACI

— DESEZONIRANO

— TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

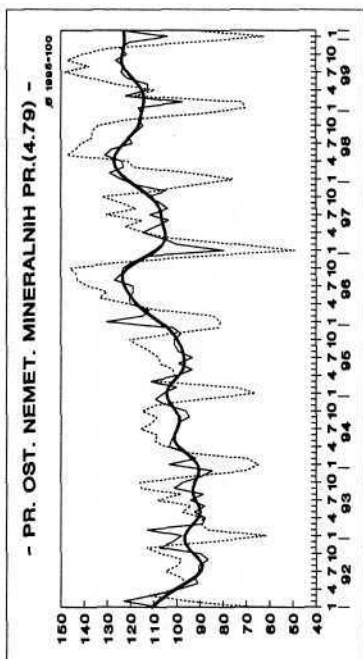
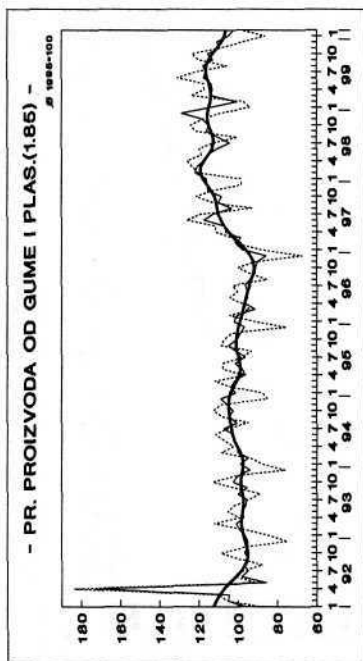
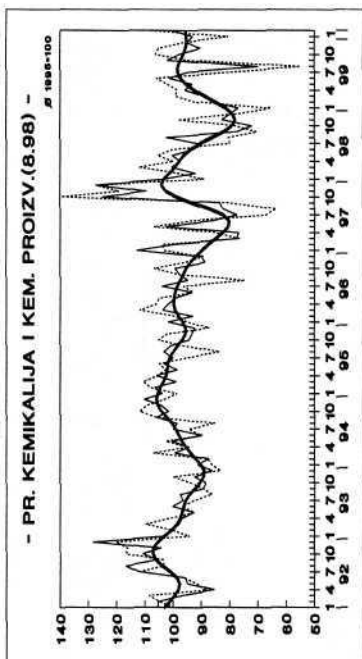
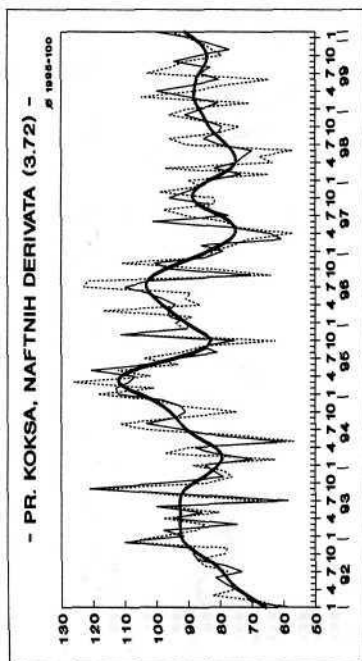

..... ORIGINALNI PODACI

— DESEZONIRANO

— TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

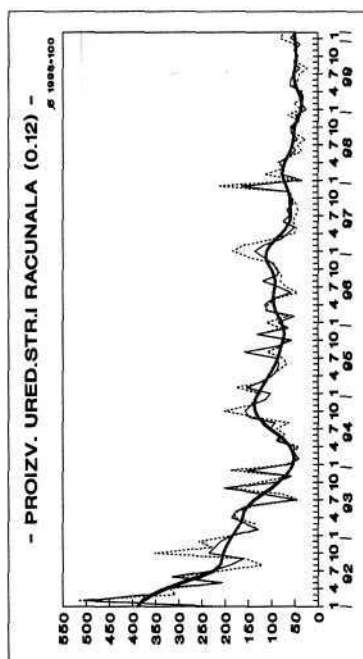
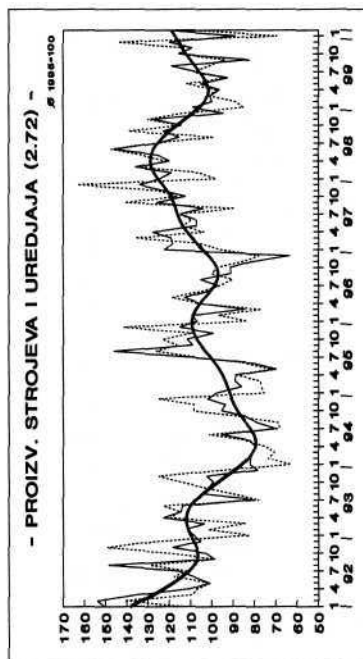
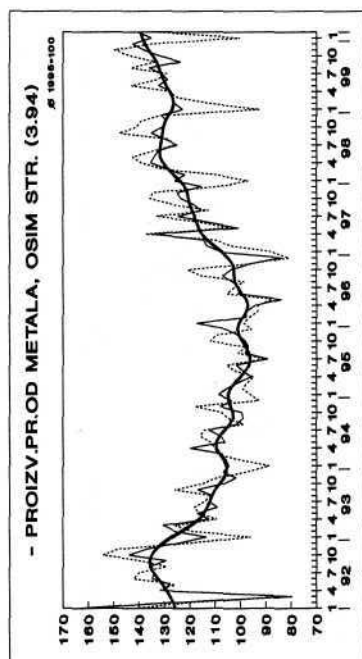
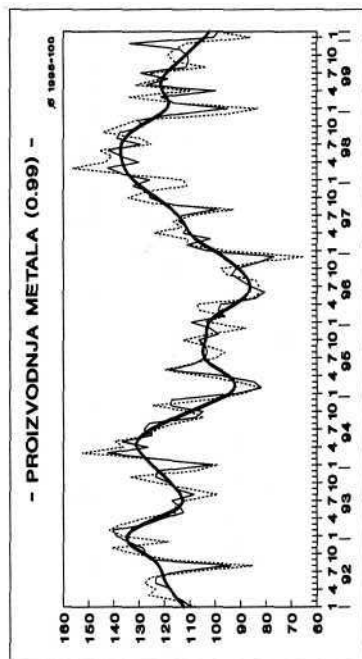

..... ORIGINALNI PODACI

— DESEZONIRANO

— TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

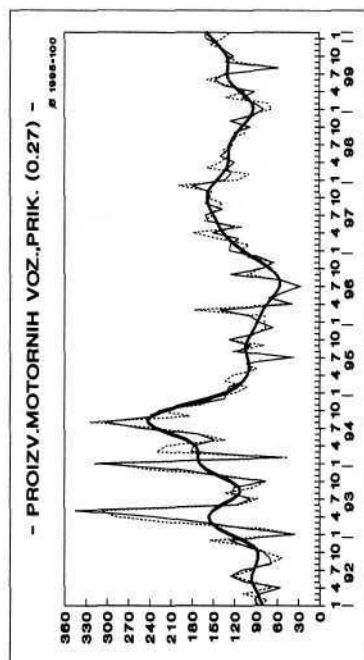
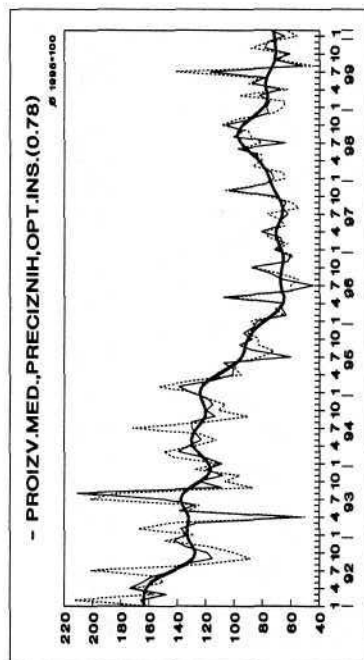
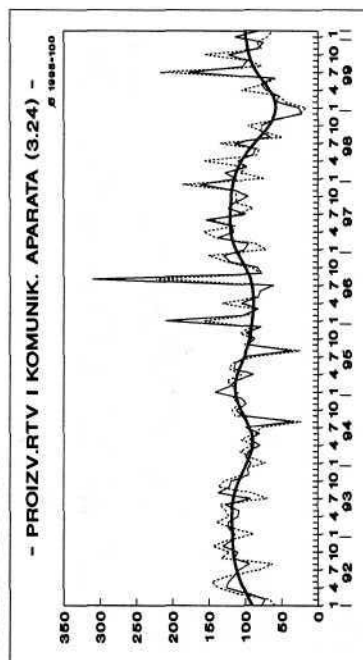
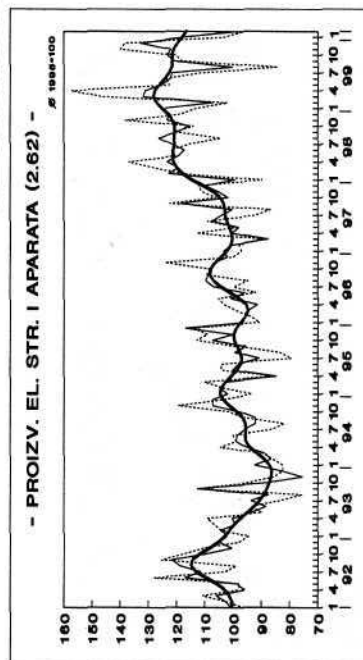

..... ORIGINALNI PODACI

— DESEZONIRANO

— TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

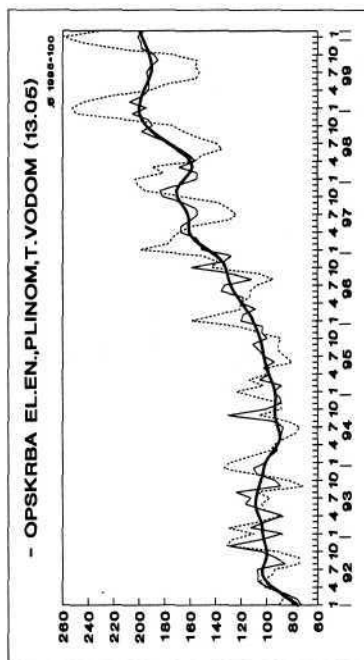
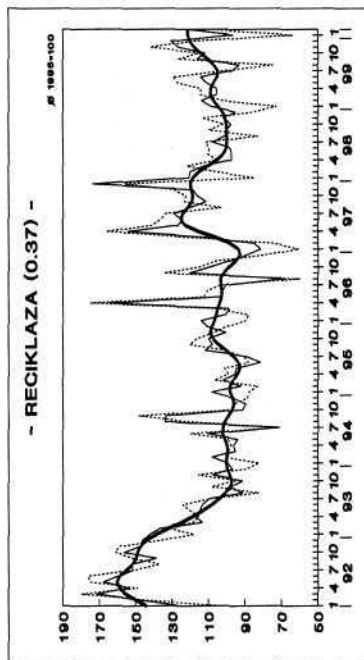
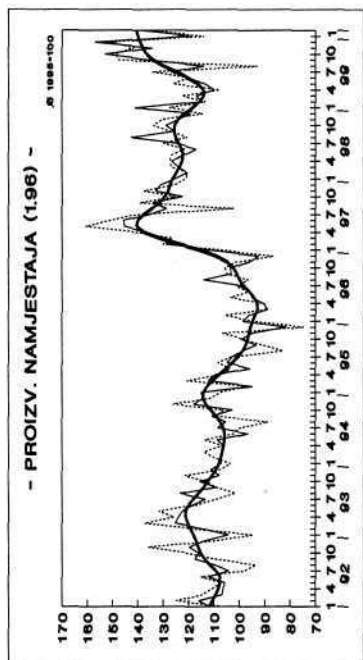
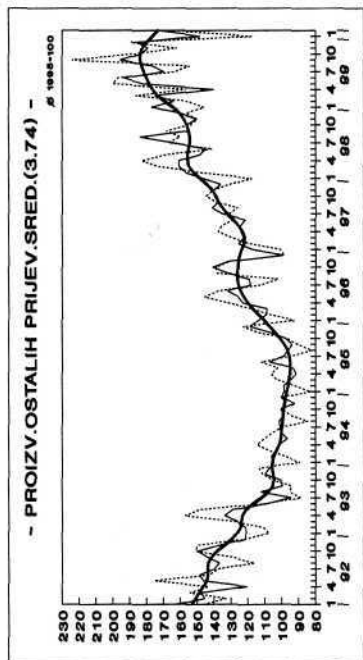

..... ORIGINALNI PODACI

- - - - - DESEZONIRANO

——— TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

..... ORIGINALNI PODACI   — DESEZONIRANO   — TREND-CIKLUS